Gemeente Amsterdam

Datum: [04-12-2024]

Participatieplan Warmteprogramma

Update: november 2024

Wijzigingen november 2024

In het originele participatieplan stond dat er, als afsluiting van het participatietraject over de uitgangspunten, informatiebijeenkomsten op drie plekken georganiseerd zouden worden. Hier is echter van afgeweken door niet drie, maar één informatiebijeenkomst te houden.

Deze beslissing is genomen omdat het onderwerp tijdens de fysieke momenten met de bakfiets in de stadsdelen door veel voorbijgangers als te abstract en oninteressant werd ervaren. We verwachtten daarom dat het organiseren van drie bijeenkomsten uitdagend zou zijn en onvoldoende zou aansluiten op de behoeften van de doelgroep. Bovendien vereist het genereren van een goede opkomst voor drie bijeenkomsten een grootschalige en stedelijke campagne. Gezien de abstractie van het onderwerp, het niveau van participatie bij deze afsluiting en de lopende campagnes rond andere thema's, was dit niet passend en realistisch. Daarom is ervoor gekozen om de beschikbare capaciteit en tijd te concentreren op één goed georganiseerde bijeenkomst, met het plan om in de vervolgfase ook weer communicatie- en participatiemomenten te organiseren.

Het idee was dat het terugbrengen van drie naar één informatiebijeenkomst geen invloed zou hebben op de kwaliteit van de participatie voor de Uitgangspuntennotitie. Er is namelijk, door de uitgevoerde participatiemomenten, breed opgehaald wat de verschillende relevante doelgroepen belangrijk vinden om mee te nemen in de Uitgangspuntennotitie.

Specifiek om deze overwegingen in kaart te brengen voor bewoners, is er een enquête gehouden (meer dan duizend keer ingevuld door Amsterdammers); is er op verschillende momenten op straat met de bakfiets in gesprek gegaan met bewoners van de stad en zijn er bewonerspanels georganiseerd. Hier ging een representatieve groep Amsterdammers met elkaar en de gemeente in drie bijeenkomsten gesprek over de belangrijkste overwegingen en dilemma’s in de warmtetransitie. Hier is een goed beeld uitgekomen van wat de bewoners belangrijk vinden in de warmtetransitie.

We hechten veel waarde aan de inbreng van stakeholders. Omdat we streven naar een representatieve afspiegeling van het volledige speelveld in de warmtetransitie, hebben we de lijst met stakeholders de afgelopen maanden uitgebreid. We hebben afgelopen maanden 25 diepte-interviews gehouden met stakeholders, die zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie werken. Een aantal stakeholders heeft aangegeven geen tijd of interesse te hebben in een interview, maar deze hebben we alsnog de mogelijkheid gegeven om aan te sluiten bij de informatiebijeenkomsten.

Gedurende het uitwerken van de Uitgangspunten kwamen we erachter dat het een vrij complex traject is waarbij we dilemma's tegen zijn gekomen die wat meer richting vragen. Op 19 september is daarom een tussentijdse bijeenkomst georganiseerd waar een groot deel van de eerder betrokken stakeholders voor uit was genodigd om spanningsvelden en nuances verder te verkennen voor de concept Uitgangspuntennotitie. De gesprekken hebben waardevolle inzichten opgeleverd over complexe thema’s zoals betaalbaarheid en draagvlak, die bij hebben gedragen aan het opstellen van de notitie. Tijdens de informatiebijeenkomst op 3 december hebben alle betrokken stakeholders de gelegenheid gekregen om kennis te nemen van de conceptnotitie, hier vragen over te kunnen stellen en met elkaar in gesprek te gaan.

Type project: *beleid*	Dit participatieplan is opgesteld door Ruimte en Duurzaamheid, Team Energietransitie en Energie voor de Stad	Opgesteld door: Maaike Vallenduuk en Mickey van der Stap

Wat gaan we doen?

De gemeente Amsterdam maakt een Warmteprogramma, een plan voor de wijkgerichte verduurzaming van woningen. Hierin staat wanneer en hoe de wijken duurzamer worden gemaakt en welke alternatieven er zijn voor aardgas. Het Warmteprogramma is een update van de Transitievisie Warmte uit 2020. In dit document is voor het eerst uitgewerkt hoe Amsterdam het beste aardgasvrij gemaakt kan worden en wat de beste warmte-oplossing is per buurt.
De gemeente vindt het belangrijk om bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties te betrekken bij het maken van het plan. We organiseren hiervoor een participatietraject. In dit document leest u hoe dat participatietraject er uit ziet.

Waarom Amsterdammers betrekken bij het Warmteprogramma	**Wat is de invloed van Amsterdammers in het Warmteprogramma?**
De gemeente Amsterdam is verantwoordelijk om de overgang naar duurzame warmte te regisseren, zoals besloten door het Rijk. Omdat deze transitie een grote impact heeft, wil de gemeente bewoners en andere betrokkenen vragen om mee te denken tijdens het maken van het Warmteprogramma. De doelstellingen van participatie zijn: *Belangen in beeld* We betrekken Amsterdammers bij het Warmteprogramma zodat zij hun perspectief en standpunt kunnen delen en zodat de gemeente de belangen, behoeften en standpunten van anderen in beeld krijgt. *Kwaliteit* We betrekken Amsterdammers bij het project zodat zij hun kennis, expertise en ervaring kunnen inbrengen waardoor het Warmteprogramma inhoudelijk beter wordt.	Het schrijven van het Warmteprogramma bestaat uit meerdere fases, waarbij bewoners en andere stakeholders betrokken worden. Het niveau van participatie verschilt per fase: 1. Uitgangspuntennotitie. We starten met het opschrijven van de uitgangspunten die leidend zijn voor de keuzes die gemaakt worden binnen het Warmteprogramma. Het participatieniveau in deze fase is ***adviseren.*** Dit betekent dat de gemeente stakeholders en bewoners om advies vraagt en zij hun ideeën, meningen en suggesties kunnen delen. Er worden interviews gehouden met relevante stakeholders en deze opbrengst wordt tijdens een bijeenkomst besproken. Ook komt er een stadsbrede online keuzewijzer waar alle betrokkenen gedurende vijf weken op kunnen reageren. Daarnaast worden er bewonersavonden met een bewonerspanel georganiseerd en worden bewonersinitiatieven uitgenodigd om mee te denken. Als de conceptversie van de Uitgangspuntennotitie klaar is, wordt er een informatiebijeenkomst georganiseerd, zowel voor bewoners als voor stakeholders. 2. Scenario's en effectenanalyse Vervolgens worden er, op basis van de uitgangspunten, verschillende scenario's gemaakt voor de manier waarop de

	warmtetransitie vormgegeven kan worden. Het participatieniveau in deze fase is i***nformeren en luisteren.*** Dit betekent dat stakeholders en bewoners de mogelijkheid hebben om zich te laten informeren tijdens een bijeenkomst en hun reactie op de uitkomsten van de scenario's kunnen geven. De reacties worden gebundeld in een openbaar verslag. 3. Vaststellen Warmteprogramma De input uit de participatie in de voorgaande fases wordt verwerkt in het Warmteprogramma. Er wordt teruggekoppeld hoe deze input gebruikt is. Dit gebeurt tijdens Informatiebijeenkomsten voor alle betrokkenen. Daarna gaat het Warmteprogramma naar het College van Burgermeester en Wethouders die goedkeuring geeft voor inspraak. Voordat het plan wordt vastgesteld kan eenieder een inspraakreactie (zienswijze) indienen. Als antwoord op de reacties maakt de gemeente een nota van beantwoording. Daarin staat wat er gebeurd is met de inspraakreacties. Het participatieniveau in deze fase is ***reageren****.*

Welke vragen kan de Amsterdammer krijgen?	**Wat staat al vast?**
Amsterdammers kunnen in de eerste fase meedenken over de uitgangspunten voor het Warmteprogramma. De vragen die in deze fase aan verschillende doelgroepen gesteld worden hebben betrekking op vier thema's: *1.* Kosten. Hoe te verdelen? *2.* Keuzevrijheid. Wie maakt de keuze? *3.* Tempo. Hoe snel moet het gaan? *4.* Onzekerheid. Hoe hiermee omgaan?	De keuzevrijheid in alternatieven voor de huidige warmtevoorziening is beperkt tot duurzame, aardgasvrije en CO_2-neutrale voorzieningen op basis van: • Europese klimaatwet (klimaatneutraal in 2050) • Nederlandse Klimaatwet (klimaatneutraal in 2050) • Onderdeel van het Amsterdamse ambitiedocument Routekaart klimaatneutraal 2050 is de ambitie om in 2040 aardgasvrij te zijn. De Wet gemeentelijk instrumentarium warmtetransitie (Wgiw), door de Tweede Kamer aangenomen, verplicht gemeenten tot het opstellen van een Warmteprogramma waarin de gemeente laat zien welke duurzame alternatieven, en bijbehorende fasering, voorzien worden. Vanuit de Wgiw is participatie een

	verplicht onderdeel. Hierbij is de participatie vormvrij en bepalen gemeenten op welke manier er geparticipeerd wordt. De aanstaande gemeentelijke participatieverordening verplicht de gemeente om te participeren bij nieuwe plannen en projecten. Het Warmteprogramma is een nieuw plan en moet daarmee voldoen aan de aanstaande gemeentelijke participatieverordening, waarin onder andere beschreven is hoe en wanneer men kan participeren.

Wie doen er mee?

In dit participatieplan staat hoe Amsterdammers betrokken worden. Er wordt onderscheid gemaakt tussen professionele en maatschappelijke partijen en bewoners; stakeholderparticipatie en bewonersparticipatie. Stakeholderparticipatie gaat over het betrekken van professionele en maatschappelijke stakeholders. Bewonersparticipatie richt zich op alle inwoners van Amsterdam.

De doelgroepen van de stakeholderparticipatie zijn onder andere:

- Warmteleveranciers (warmtebedrijven én energiecorporaties)
    - Vertegenwoordiging van warmtecoöperaties, zoals de Amsterdamse Producerende Energie Coöperaties (APEC)
    - Stadswarmtepartners zoals WPW/Vattenfall
    - Overige warmteproducenten
- Woningcorporaties
    - Koepelorganisatie de Amsterdamse Federatie Woning Corporaties (AFWC)
    - Individuele woningcorporaties: Eigenhaard, De Alliantie, Ymere, Lieven de Key, Rochdale, Stadgenoot
- Vastgoedeigenaren
    - Vastgoed Belang – brancheorganisatie van particuliere verhuurders in vastgoed
    - Vastgoedmanagement Nederland - branchevereniging voor vastgoedbeheerders en VvE-managers
- Ondernemers
    - ORAM - Ondernemersnetwerk Amsterdam
    - MKB Metropoolregio Amsterdam - belangenvereniging ondernemers Amsterdam
    - Koninklijke Horeca Nederland, regio Amsterdam – brancheorganisatie horeca Amsterdam
- Belangenorganisaties
    - Federatie van Amsterdamse Huurderskoepels (FAH)
    - Huurders Netwerk Amsterdam (HNA)
    - Stichting !WOON
    - NEPROM

        - VvE Net Amsterdam / MRA (was voorheen VVE Bond)
        - Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie (NVDE)
        - Energie Nederland
        - Vereniging Warmtepompen
    - Netwerkbedrijven
        - Liander
        - Waternet
    - Overheid
        - Andere beleidsdomeinen gemeente
        - Nationaal programma lokale warmtetransitie (NPLW)

De lijst met stakeholders is tussentijds aangevuld. In de komende periode kan deze lijst nog verder uitgebreid worden. Als dit gebeurt zal een nieuwe versie geplaatst worden op **Participatieplan Warmteprogramma - openresearch.amsterdam**

De doelgroepen van de bewonersparticipatie zijn:

1. Een representatie van onderstaande doelgroepen neemt deel aan een Bewonerspanel:
    - Particuliere woningeigenaren (zijnde eigenaren van grondgebonden woningen en eigenaren van een woning in een VVE)
    - Huurders van woningcorporaties
    - Huurders van particuliere verhuurders

2. Alle Amsterdammers en Weespers. Er is speciale aandacht voor diversiteit en inclusie. Zo wordt de keuzewijzer in meerdere talen aangeboden en wordt er ook fysiek in buurten gestaan om bewoners te helpen om de keuzewijzer in te vullen. Ook is het bewonerspanel zo ingericht dat het een afspiegeling is van de Amsterdamse bevolking.

3. Bewonersinitiatieven en bewonersorganisaties op buurtniveau waar de gemeente al bekend mee is en/of een relatie mee heeft:
    - Georganiseerde bewoners, zoals huurdersorganisaties, wijkraden ed
    - Bewonersinitiatieven, bewonerscoöperaties met betrekking de warmtetransitie

Stedelijke organisaties die de belangen van bewoners vertegenwoordigen, zoals de FAH, !WOON, APEC en VVE-net Amsterdam / MRA worden bij de stakeholderparticipatie meegenomen.

Hoe en wanneer kunnen Amsterdammers meedoen?

mei 2024	***Stakeholdersparticipatie****. Er worden interviews afgenomen en er wordt er een gezamenlijke sessie met alle stakeholders georganiseerd.*
juni-juli 2024	***Bewonersparticipatie****. Er wordt een bijeenkomst met bewonersinitiatieven georganiseerd. Daarnaast komt het bewonerspanel drie keer bij elkaar. Aan dit bewonerspanel kunnen enkel vooraf geselecteerde bewoners meedoen.* ***Bewonersparticipatie****. Bewoners kunnen, door middel van een stadsbrede online keuzewijzer, laten weten welke standpunten zij belangrijk vinden wanneer het gaat om het aardgasvrij maken en isoleren van hun woning.*
augustus 2024	*Keuzes maken en schrijven van uitgangspuntennotitie. Hierop is geen participatie mogelijk.*

oktober 2024	***Bewonersparticipatie**. Er wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd, om bewoners de gelegenheid te geven om te reageren op de uitgangspuntennotitie.*
september 2024	***Stakeholdersparticipatie**. In gesprek met de stakeholders waarin de eerste hoofdlijnen van de uitgangspuntennotitie gepresenteerd zijn en enkele dilemma's besproken zijn om meer richting te krijgen op weg naar een conceptnotitie.*
december 2024	***Stakeholdersparticipatie**. Stakeholders worden geïnformeerd over concept Uitgangspuntennotitie.*
Begin 2025	*Vaststellen Uitgangspuntennotitie.*
2025	***Stakeholderparticipatie**. Dit moet nog verder uitgewerkt worden. Het volgende plan wordt gepresenteerd op Open Research.*
2025	***Bewonersparticipatie:** Dit moet nog verder uitgewerkt worden. Het volgende plan wordt gepresenteerd op Open Research.*
2026	*Vaststellen van warmteprogramma. Hierop kan worden gereageerd via inspraakprocedure (zienswijze indienen). De inspraakperiode duurt zes weken. De indieners krijgen een reactie waarin wordt uitgelegd welke wijzigingen er zijn doorgevoerd en welke niet, met uitleg.*

Wat gebeurt er met de input die is opgehaald?

1. **Uitgangspuntennotitie**.
   De input die wordt opgehaald bij zowel de stakeholdersparticipatie als de bewonersparticipatie landen in afzonderlijke rapportages. Deze worden verwerkt in de concept-uitgangspuntennotitie. De Uitgangspuntennotitie wordt gepresenteerd tijdens de informatiebijeenkomsten. Het College van Burgemeester en Wethouders maakt uiteindelijk de keuze voor de definitieve uitgangspunten. Deze uitgangspunten worden gebruikt bij het kiezen van de meest geschikte warmte-oplossingen.
2. **Scenario's en effectenanalyse**
   De reacties van stakeholders en bewoners op de scenario's worden gebundeld in een verslag dat gepubliceerd wordt op de website van de gemeente. Het College van Burgermeester en Wethouders bepaalt uiteindelijk wat het voorkeursscenario wordt.
3. **Vaststellen Warmteprogramma**
   Bij de vaststelling van het Warmteprogramma wordt teruggekoppeld en beargumenteerd welke zienswijzen tot wijzigingen hebben geleid en welke niet. Dit wordt gepubliceerd op de website van de gemeente.

De verschillende stakeholders en bewoners worden per fase op de hoogte gehouden, o.a. via een terugkoppeling via de mail en de webpagina **Volg het beleid: van het aardgas af - Gemeente Amsterdam** en **Warmteprogramma Gemeente Amsterdam - openresearch.amsterdam**

Het kan zijn dat dit participatieproces anders loopt dan beschreven. Mochten er wijzigingen plaatsvinden dan zullen we dit uitleggen.

Communicatie over vaststelling van de uitgangspunten

De definitieve uitgangspunten worden begin 2025 vastgesteld door het gemeentebestuur. Na de vaststelling worden deze uitgangspunten gepubliceerd en openbaar gemaakt voor alle Amsterdammers en Weespers. Om bewoners en andere belanghebbenden hierover te informeren, wordt na de vaststelling op grotere schaal gecommuniceerd. Een belangrijk middel daarvoor is de Amsterdam Krant, die meer dan een half miljoen Amsterdammers en Weespers bereikt. In een artikel wordt ingegaan op de uitgangspunten, de participatie en de mogelijkheid geboden om je als bewoner aan te melden voor updates over het warmteprogramma. Hierdoor kunnen bewoners en andere geïnteresseerden op een laagdrempelige manier op de hoogte blijven. Partners en buurtorganisaties wordt gevraagd dit artikel op te pakken en aan hun achterban door te sturen.

Daarnaast streven we ernaar in de communicatie een doorkijk te geven naar de volgende fase(s) van het warmteprogramma en de participatie die daarbij wordt ingezet. Indien passend, wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd waarin de uitgangspunten verder worden toegelicht en vragen kunnen worden beantwoord.

De precieze invulling van de communicatie en eventuele bijeenkomst wordt te zijner tijd bepaald, zodat deze optimaal aansluit op de behoeften van de bewoners en de middelen die beschikbaar zijn.

Alle plannen en documenten van het warmteprogramma worden op OpenResearch en OpenAmsterdam geplaatst. Meer informatie over de participatie en het warmteprogramma is te vinden op https://denkmee.amsterdam.nl/warmteprogramma.